

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven
uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

red. en sekr. riouwstraat 59, wormerveer
adm.: kon. wilhelminalaan 38, leersum

J. J. VERLEUR — AMERSFOORT

Hij ziet ons toch wel zitten?

Mattheüs 18 : 4 en 19 : 13-15

Eerst een kort verhaal: Echt gebeurd. We waren een keer in de kerk. Natuurlijk met de kinderen, want (zeggen we altijd) die horen erbij. En we proberen dan ook hen erbij te betrekken. Soms wordt er met hen even over de tekst gepraat en ook mogen ze samen wel eens zingen. Dat alles nieuw wordt, de hemel en de aarde. Of een ander bijbels lied. Maar die morgen was er een predikant, die dat niet deed en die bovendien in zijn woordkeus nogal uitvoerig en moeilijk te begrijpen was. En dat bleek ook al gauw. De kinderen begrepen het niet allemaal. U weet dan wel, wat er gebeurt: ze gaan praten of krijgen dorst en gaan zitten frutselen met hun psalmboekjes.

Ik bedoel dit niet als aanmerking op de voorganger. Die goeie man deed heus zijn best wel en bracht een bijbels-evangelische boodschap. Maar net even boven het niveau, dat kinderen verstaan.

En daarom kwam er al heel gauw reactie. Een kind van een jaar of zeven trok haar mama naar zich toe en zei half-luid in haar oor:

„Waarom praat die dominee zo moeilijk? Hij ziet ons toch wel zitten?“

En dat was een schot in de roos. Want als we willen, dat ze er in de kerk bij horen, komt het erop aan, dat wij ze zien zitten.

En ik dacht aan Mattheüs 18, vers 4 en aan Mattheüs 19, vers 13 t/m 15. Die héél duidelijke woorden van onze Heer: „Als je niet wordt als de kinderen...“

Dat was een preek, allereerst bestemd voor de apostelen; dus voor hen, die het evangelie mogen verkondigen.

Je kunt dáár héél moeilijk over gaan

doen en zeggen: „Worden als de kinderen, dat betekent: net zo naïef of net zo eenvoudig of net zo gelovig of net zo óngecompliceerd en zonder problemen.

Maar in Mattheüs 18 wordt verteld, dat de discipelen spraken over de vraag: „Wie van hen de grootste zou zijn in Gods koninkrijk.“

Het is heus niet allereerst uit hoogmoed, dat ze dat vroegen, al kan dat er ook onder gezeten hebben. Maar ze hadden begrepen, dat het koninkrijk gauw komen zou; Jezus had gezegd: dat het al nabij gekomen was.

Nou, en dat rijk moest toch op een of andere manier georganiseerd of geordend worden? Wie zou wat worden? Welke plaats zou ieder innemen? Vergeet niet, dat ze leefden in een wereldrijk, dat vanuit Rome politiek en militair gehandhaafd werd. En hoe zou het rijk van David daarin zijn plaats innemen? En wie zou dan de „minister-president“ worden?

Dan neemt de Heer Jezus een kind; zet dat in de kring met de bekende woorden: „Als je je niet bekeert en wordt als de kinderen, dan kom je het rijk van God niet in.“

De kinderen maken zich geen zorgen over later. Ze groeien onbekommerd op en eten en drinken en slapen zonder de vraag, wie later wat zal worden. Vaders zorg en moeders liefde is hun genoeg. Ze horen er ook bij. Wat er in zit, komt er later wel uit. Het zal hun een zorg zijn, of ze later minister-president of jongste bediende worden. Ze horen erbij en als vader en moeder hen ziet zitten en dat laten merken, is het hun verder wel goed.

En als je je niet bekeert en wordt als de kinderen...

Zo goed had het meisje van hierboven op kinderlijke manier iets van het evangelie gevat. Wij horen er toch ook werkelijk bij?

Als dát nu zó duidelijk is, waarom praten we daar dan zo moeilijk over?

Deze preek is ook bestemd voor de

ouders, katecheten, onderwijzers en kleuterleidstrs en zo maar door.

In Matth. 19 heeft de Heer net allerlei moeilijke vragen besproken: over vergeving van de zonde van een broeder en over echtscheiding en dergelijke. Als dán de moeders met hun kleine kinderen naar Jezus willen toegaan, zeggen de discipelen: „Dat kan nu niet. Veel te druk en véél te moeilijk.“ Begrijpelijk, maar daarom nog niet goed, zegt Jezus.

Want kijk eens, Hij ziet hen toch wel zitten. En Hij spreekt die mooie, aangrijpende woorden: „Laat de kinderen gaan; houdt ze niet tegen, om tot Mij te komen, want voor zulken is het koninkrijk van God.“ Blijkbaar kun je met de beste bedoelingen kinderen in de weg staan, om tot de Heer te komen. Je kunt van geloof een moeilijk probleem maken, alsof het een hindernis is, die je eerst moet nemen.

Maar dat is het helemaal niet.

Nee, zegt de Heer: „Wie nu zichzelf gering acht als dit kind, die is het grootste in het koninkrijk.“

Ik denk niet, dat we ooit met alle vragen over het koninkrijk van God; over vergeving, echtscheiding, drugs, sexualiteit, dogma's en ethische aanlegenheden zullen klaarkomen. Maar we mogen onze kinderen; onze leerlingen; onze kleuters en katechisanten eenvoudigweg vóór zeggen en vóórleven, dat de levende Heer ons heus wel ziet zitten.

En dat we ze niet in de weg moeten staan, om tot de Heer te komen.

En het mooiste van „gemeente-zijn“ betekent het mogen vieren, dat wij en zij erbij horen.

Omdat God het gezegd heeft. Omdat Jezus voor hen geleden heeft.

Waarom praten we vaak zo moeilijk? Door dogma's (hoe belangrijk ook in de geschiedenis der kerk) komen we niet in het koninkrijk.

Vier het gezinsfeest van Christus' gemeente, ook met de kinderen, want ze horen erbij.

Daarom is dit óók een preek voor de jongens en de meisjes; en ik hoop dat vader en moeder het hun kinderen willen voorlezen of tegen hen zeggen: dit moet je nu eens lezen, want het is voor jullie.

Ik weet wel, jongens en meisjes, dat je in de kerk soms een heleboel niet hoort of nog niet begrijpt.

Toen ik nog een jongen van een jaar of tien was, heb ik vaker de glas-inlood-ruitjes in de kerkrampen zitten

tellen dan geluisterd, wat er allemaal gezegd werd.

Maar toch is het zó: we vieren op zondag in de kerk het feest van de Heer Jezus Christus.

Als vader of moeder jarig is, dan ben je er toch óók bij?

Zelfs de baby in de wieg heeft een strik of een lint om, al snapt het kindje er nog niets van.

Maar vader en moeder weten heel goed, dat jullie erbij horen.

Zondag is het feest van de Heer Jezus, die uit het graf is opgestaan.

We zouden eigenlijk de vlag moeten uithangen. Maar de kerk heeft geen vlag van doek, zoals wij op koninginnedag uithangen.

Maar de kerk heeft wel een teken. Dat is het kruis.

Aan dat kruis heeft de Heer voor onze zonden geleden.

En toen is Hij gestorven en weer opgestaan.

Hij is naar de hemel gegaan en daar bidt Hij voor ons.

Dáárom preken we en zingen we over Hem. En we bidden samen. Het is écht feest.

Want Hij ziet ons tóch wel zitten.

Hij ziet jullie óók zitten. Je mag er ook bij horen.

Dat meisje, waarvan ik in het begin vertelde, had heus helemaal gelijk.

Zelfs als de dominee eens een beetje moeilijk preekt; zó, dat je het niet allemaal begrijpt, denk dan maar:

„EN TOCH DENKT DE HEER
AAN MIJ; HIJ ZIET ONS
TOCH WEL ZITTEN; IK MAG
ER OOK BIJ HOREN EN
EEN SCHAAPJE VAN ZIJN
KUDDE ZIJN.

En fluister maar héél zacht:

„Dank U Heer, dat U mij tóch ziet.“

En zing dan thuis: Stil maar,
wacht maar, alles wordt nieuw;
De hemel en de aarde.

Misschien gaan vader en moeder wel meezingen.

Want als je niet wordt als dit kind en je bekeert...

HIJ ZIET ONS TOCH WEL
ZITTEN !

Discussie over dienstweigering

(3)

Antwoord aan drs K. Goudriaan

„Met drs De Jong deel ik de bezorgdheid voor een verantwoord en eerlijk en consequent bijbelgebruik” — schrijft mijn gespreksdeelnemer drs K. Goudriaan in zijn stuk waarmee hij krachtig stelling neemt tegen mijn opvatting omtrent het vraagstuk van de dienstweigering. Ik ben blij dat drs G. deze zorg van mij heeft onderkend, al had ik die bij deze gelegenheid niet uitgesproken. Inderdaad zit ik daar vaak over na te denken: hoe vermijden we willekeur in het bijbel-gebruik? Hoe bestrijden we de funeste indruk die meer dan wij denken bestaat, dat iemand die bij een bepaald probleem de bijbel ter sprake brengt gelijk is aan een goochelaar met een hoge hoed vol teksten? Hoe brengen wij de mensen vertrouwen bij in de uitleg van de bijbel? Deze vragen staan mij werkelijk op de tafelen van mijn hart geschreven, omdat ik vaak te doen heb met de samengekomen gemeente die op de zondag niet zelden is uitgeleverd aan het onzinnelijke denken en de bokkensprongen van de voorganger-uitlegger. De bijbel heeft zich al wat misbruik en willekeur moeten laten welgevallen! En nu blijkt dat ik op anderen, althans op een ander, de indruk gemaakt heb daaraan mee te doen! Want er staan in mijn artikelen over het genoemde onderwerp „nogal wat onnauwkeurigheden en inkonsequenties juist inzake de hantering van de bijbel”. Het gaat er mij nu even niet om of deze bewering waar gemaakt wordt. Ik wil nu alleen zeggen, dat 't me spijt, dat ik op dit punt niet duidelijker en overtuigender geweest ben, want we kunnen het niet gebruiken, dat aan het vertrouwen in de uitleg van de bijbel nog meer afbreuk wordt gedaan. Een zinnetje als 'met de bijbel kun je alle kanten uit — het hangt van de uitlegger af, welke' (wat je tegenwoordig als gezegde in de gemeente wel kunt tegen komen) snijdt me door het hart. Dit is het eind van het Schriftgezag, denk ik dan als ik het hoor.

☆☆☆

Ik wil hier even nog iets meer van zeggen. De reformatie is van start gegaan met het geloof in de doorzichtigheid van de bijbel: 'Uw Woord is

een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad' (Ps. 119 : 105). De reformatie stelde dit uitgangspunt tegenover het leergezag van Rome. Dit leergezag is misschien wel geboren uit het cynisme dat ik zoëven aanhaalde: 'met de bijbel kun je alle kanten uit'. Daarop zal dan gereageerd zijn met: 'omdat dit zo is, zullen wij wel uitmaken, welke kant je met de bijbel uit moet'. En daarmee was de bijbel onderworpen, wel niet aan willekeur, maar toch aan een menselijk gezag. De reformatoren doorbraken dit menselijke gezag en zeiden: Als dan de bijbel Gods Woord is, dan zal hij ook zijn eigen uitleg bepalen. Wat een hoge greep was daarmee gedaan! De kerken die uit de reformatie zijn voort gekomen, hebben in dit standpunt hun eer gesteld. Maar waar is die eer, als nu zou blijken, dat aan reformatorische zijde de bijbeluitleg aan de willekeur is prijsgegeven? Dan moeten wij met de vrouw van Pinehas zeggen: Ikabod — weg is de eer uit Israël! (1 Sam. 4 : 21, 22). Er staat hier veel op het spel, bedoel ik te zeggen. Het behoort ons pijn te doen, wanneer er ter zake van belangwekkende dingen in tegengestelde zin een beroep op de Schrift wordt gedaan. Veel te gemakkelijk berusten wij in verschil in exegese. Stellig wil ik nu niet drammen. Er zijn genoeg punten waarop de bijbel verschillend gelezen kan worden. Het is niet voor niets een boek van duizenden jaren oud. Maar dat betreft dan punten waar geen bloed uit vloeit. Gaat het echter om een belangrijke zaak, waarbij we op een tweesprong staan, zoals hier: wel of niet in militaire dienst, en berusten we er dan in dat de bijbel tegengesteld ter sprake wordt gebracht — wel, dan wankelt de grondstelling van de reformatie. Daarom moeten wij ons met alle kracht inzetten voor een verantwoord en eerlijk en consequente bijbeluitleg, die werkt volgens controleerbare regels.

☆☆☆

Laten we nu eens bezien, wat drs G. tegen het door mij uiteen gezette standpunt inbrengt. Van groot belang lijkt mij dan wat hij in zijn eerste en tweede artikel opmerkt over Genesis 9 : 5 en 6. Ook hijzelf brengt dat in het eerste artikel ter sprake onder „één

Gods ordinantiën ten leven

Het leven naar Gods ordinantiën is een goed en gezegend leven, ook een gezond leven. Wie naar de wetten van de HERE leeft, zal de rijkdom van het leven naar alle kanten ervaren. Niet alleen in godsdienstige en kerkelijke zaken, maar ook in zijn gezin en arbeid, in zijn ambt en beroep, in het economische en sociale leven, in zijn kennis vergaren en wetenschap beoefenen. Ook in het zich psychisch en fysisch wel bevinden, in zijn gezondheid en levensduur. „In al den weg, dien de HERE uw God u gebiedt, zult gij gaan; opdat gij leeft, en dat het u welgaat, en gij de dagen verlengt in het land, dat gij erven zult” (Deut. 5 : 33). Als Israël de rechten en inzettingen van de HERE onderhield, dan zou het daardoor leven (Lev. 18 : 5). Het zou het goede des HEREN zien in het land der levenden. Het zou levensgemeenschap en levensblijdschap, levenswelvaart en levensvreugde, levensrijkdom en levens-

lust, levensontplooiing en levenswelstand smaken. Ook zouden de levensdagen er door verlengd en de levenskracht er door gesterkt worden. We zouden dit met vele voorbeelden, aan de wetgeving ontleend, kunnen toelichten. Ook zulke bepalingen, die ons niet aanstonds op het punt van levensbelang toespreken, blijken bij nadere bezinning niet zonder betekenis te zijn.

Ik denk hier aan de wetten van onreine en reine dieren (Leviticus 11). Bij de bepaling van rein en onrein gaf de HERE wel een duidelijke omschrijving, maar geen bijzondere motivering. We kunnen daaromtrent wel gissingen maken, maar niets met zekerheid beweren. Alleen zullen we iets kunnen opmerken welke consequenties deze bepalingen van onrein en rein in een of ander opzicht voor Israëls volksbestaan hebben gehad. Dat bij voorbeeld het zwijn door Israël voor onrein gehouden moest worden, kan verschillende redenen hebben gehad. Maar zeker is dat deze ordinantie op de vlees-voeding van het volk geen geringe invloed heeft uitgeoefend. De volgende week hopen we daarop nader terug te komen. Genoeg om nog eens te onderstrepen, hoe raadzaam het is om bij ons dagelijks bijbellezen de levitische wetten niet achteloos over te slaan.

B. Telder, Bilthoven

van de twee heel fundamentele noties”, nl. die van het beeld Gods, waarnaar de mens geschapen is en waardoor hij voor andere mensen van Godsweg onaantastbaar is. Drs G. schrijft: „„Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden” is al evenmin een vrijbrief voor een bloedig ingrijpen van de overheid, als het „met smart zult gij kinderen baren” een argument is tegen zwangerschapsgymnastiek... Er staat duidelijk: „Ik (God) zal uw eigen bloed eisen”. Drs G. leest in de woorden van Genesis 9 dus niet de instelling van de zwaarmacht van de overheid. Hij zegt: er staat dat God het bloed van de doden zal eisen en niet een mens. Wie dan zou willen wijzen op vs. 6: „Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden...”, waar toch de mens genoemd wordt als degene die namens de eisende God optreedt, moet begrijpen dat drs G. in deze passage van Genesis slechts een gevolg ziet aangegeven van wat de bloedvergieter/moordenaar doet. De moordenaar brengt namelijk een beweging op gang die van kwaad tot erger voert. Oorlog, moord en doodslag brengt hij teweeg. De zin uit Gen. 9 wordt dus uitgelegd aan de hand van het woord van Jezus: „allen die naar het zwaard grijpen, zullen door het zwaard omkomen”. (Matth. 26 : 52). In dat woord immers wijst Jezus ook op het heilloze gevolg dat uit het grijpen naar het zwaard voortvloeit. Anderen grijpen dan ook naar het zwaard.

☆☆☆

Toch zegt Jezus er niet bij wat we in Genesis 6 wel lezen: „Want naar het beeld Gods heeft Hij de mens gemaakt”. Dat geeft toch de reden aan waarom de Here deze regel stelt: wie 's mensen bloed vergiet, zijn bloed zal door de mens vergoten worden. In het boek 'Minister en magister', Hilversum, 1976 tracht de schrijver, dr F. H. von Meyenfeldt onder dit argument uit te komen. Het 'want' uit Gen. 9 : 6 vertaalt hij met 'maar': „wie 's mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden. maar naar het beeld Gods heeft Hij de mens gemaakt.” Deze eigenaardige vertaling noemt hij heel goed mogelijk en zelfs voor de hand liggend. „Dat zou dan dus betekenen, dat in de menselijke samenleving het feit algemeen geconstateerd zal kunnen worden dat wie bloed vergiet zelf ook gedood zal worden... Maar de mens moet zich in dat bloedige spel niet begeven, want hij is in een heel ander klimaat gesteld. Hij is niet gemaakt voor het bloed vergieten, omdat hij geschapen is naar het beeld van Hem die het bloed gemaakt heeft”. „Er is hier, zo bezien, dus geen sprake van de een of andere instelling van een overheid of staat” (p. 47). Zo bezien niet, nee, maar ik vind dit wel een uitnodiging tot scheel kijken. Het op zich zelf juiste gegeven dat het hebreeuwse woordje voor 'want' ook wel eens met 'maar' vertaald kan worden, wordt hier op een ondeskundige wijze gehanteerd, alsof je er zo maar het redebeleid van een zin me zou kunnen omgooien. Het woord voor 'want' kun je wel eens met 'maar' vertalen. Akkoord. Even-

wel, dan maakt 't in betekenis niet veel uit. Bijvoorbeeld: Ik heb geen paraplu bij me, *want* 't regende niet, of: Ik heb geen paraplu bij me, *maar* het regende (ook) niet! *) Dit is van dr Von Meyenfheldt toch wel een voorbeeld van koekebakkers-exegese. Een eeuwenlang algemeen aanvaarde uitleg kun je met zo'n verhaaltje niet omver gooien.

★ ★ ★

Het is wel terecht van dr v. M. dat hij wat in Gen. 9:5 en 6 gezegd wordt, in verband brengt met de verschrikkelijke toestanden van vóór de zondvloed, de moord en doodslag in het geslacht van Kain. „Blijkbaar heeft in 'de eerste wereld het geweld een ontzaglijke tol opgeëist” (p. 46). Maar is het wel een goede omschrijving van Gods bedoeling als v. M. dan als volgt voortgaat: „En daarvoor waarschuwt God nu. Ze moeten er nu diep van overtuigd zijn dat het eindelijk uit moet wezen met al dat bloed vergieten, want ze hebben duidelijk kunnen zien, waarop die bloeddorst uitloopt: op een ketteringreactie van bloedbaden”? Is het werkelijk niet meer dan een waarschuwing, die God in hfdst. 9:5 en 6 laat horen? Dat God het bloed vergieten niet wilde, was toch al sinds Kain's moord bekend? En wat voor garantie bestond er, dat een waarschuwing van de Here nu in het vervolg wel zou helpen? God maakte zich geen illusies. „Ik zal de aardbodem niet weer vervloeken om de mens, omdat 't voortbrengsel van des mensen hart boos is van zijn jeugd aan...” (8:21). Anders gezegd: „als Ik op de mens let kan Ik wel aan de gang blijven met het slaan van de aarde en de overige schepselen daarop”. Daarom moest er nu na de vloed iets meer komen dan een *waarschuwing* tegen doodslag. Er moest nu paal en perk aan gesteld worden door een *maatregel*, wilde het leven op aarde mogelijk blijven. En zo werd aan de mens, de mensen, de bevoegdheid om te doden toegekend om de doodslag te weren. De waarschuwing immers was onvoldoende gebleken.

★ ★ ★

Aan de uitleg, die dr v. M. en anderen van Gen. 9:5 en 6 geven, ligt

*) Kenners verwijs ik hier naar Joüon's grammatica, pag. 172 C, speciaal noot 2.

m.i. een te optimistische kijk op de mens ten grondslag. Alsof hij genoeg heeft aan de herinnering: denk erom, de mens is naar Gods beeld geschapen en daarom mag je hem niet doden. Alsof de mens zich laat gezegmoeten verantwoordt. Dat haalt te weinig uit. Prediker zei al: „Omdat het vonnis over de boze daad niet aanstonds voltrokken wordt, daarom is het hart der mensen in hen begerig om kwaad te doen, daar een zondaar honderd maal kwaad doet en toch lang leeft.” (Pred. 8:11, 12). De herinnering aan het geschapen zijn naar Gods beeld en de dreiging, dat God het bloed zal eisen, in de geschiedenis of in het eindoordeel, dat alles helpt alleen bij de geestelijke mens. Maar de natuurlijke mens heeft het nodig, dat hem een zichtbaar en gevoelig halt wordt toegeroepen; dat gen door de waarschuwing: wie menselijk leven neemt, zal zich voor God hij als hij uittrekt om te doden (met

een mes of met een bom) een getrokken zwaard en een weerbare overheid tegenover zich vindt, die hem op beeerste wijze en ambtshalve stopt. Want terecht schrijft drs G. (en hij rekent ook dit tot de twee heel fundamentele noties): „De mensheid is in zonde gevallen. Wij mogen niet te idealistisch over de mens oordelen...” Daarom is het een weldaad van God dat Hij onder de mensen het werende zwaard heeft besteld. Daarmee wil ik niet zeggen, dat het altijd gehanteerd moet of kan worden. Als het ambtsbesef (waarover geen woord bij drs G.) gaat ontbreken, kan het alleen maar onheil uitrichten. Dan wordt het ons als het ware uit de handen geslagen. Maar als wij het vrijwillig uit handen leggen, geschiedt er niet minder onheil. Het lijkt of wij in onze tijd tussen deze twee onheilen in staan.

(wordt vervolgd)

J. VONKEMAN — RICHMOND (Natal) ZUID-AFRIKA

ZENDING EN OPWEKKINGSBEWEGING (2)

naar aanleiding van
„Dr Kurt E. Koch:
Gott unter den Zelus”

Men kan een zeker gevoel van jaloezie niet van zich afzetten wanneer men leest van de geweldige wonderen die door de dienst van Erlo Stegen in Zoeloeland plaatsvinden, en waarvan Dr Kurt E. Koch ons nauwkeurig verslag doet. Zijn die vele tekenen van Gods macht en goedheid geen machtige middelen om honderden Zoeloes die nog nooit in de stroom van het Evangelie zijn getrokken, te bereiken? En inderdaad, de opwekkingsbeweging in Zoeloeland trekt honderden en honderden Zoeloes volgens het verslag van Dr Koch. Terwijl wij, stumperige zendelingen van Ge-

reformeerde huize jaar in en jaar uit en van week tot week onze kleine groepjes bezoeken met het Woord van God, zonder die evidente wonderen van Erlo Stegen. En wij zijn voorwaar de enigen niet die het met de kleine groepjes moeten doen. Hierbij komt dat wij zending bedrijven in Zoeloeland dat tot het animistische Afrika behoort, waar de oude godsdienst een krachten-religie genoemd kan worden. Het leven van een mens speelt zich af tussen het veld van levenssterkende en levensvernietigende, van goede en boze krachten die elkaar soms in evenwicht houden — dan kun je als mens het hoofd boven water houden —, waar soms de boze krachten het winnen — dan ga je er onderdoor — en waar een enkele keer de goede krachten triomferen — dan heb je het goed als mens —. De vraag naar de legaliteit van de krachten is hier irrelevant. Met andere woorden: het voorkomen zelf van levenssterkende kracht is bewijs van de wettigheid ervan. Ondenkbaar is het bestaan van sterkende krachten uit een verkeerde hoek. De duivel kan geen wonder doen. Elk wondertje of genezinkje of tongetje of wat ook maar de levenskracht versterkt, wordt aan God toegeschreven. Elke wonderdoener is van de Heilige Geest vervuld. Wat zou het de zending helpen als de gezondene wonderen en tekenen kon overleggen als bewijzen van Gods macht die hem zond! Vandaar dat de zendeling in de animistische wereld — meer dan elders — zich afvraagt: wat verwacht de Heere van

mij, wil Hij dat ook ik die wonderen doe? Wat mag ik van de verhoogde Christus verwachten?

Wat mogen we verwachten?

De grote vraag is hoe de gaven van de Here Jezus zoals die blijkbaar in Sizabantu voorkomen, beoordeeld moeten worden. De gave van genezing zoals die overweldigend aanwezig schijnt te zijn, is tot grote stichting van de individuele gelovige. Hij wordt gered, genezen en bevrijd; hij, en een ander, en anderen zoals hij, elk op zichzelf. Het verhaal van Dr Koch is een indrukwekkend relaas van talloze individuele genezingen en bekeringen. En daarmee schijnt het verhaal uit te zijn. Vrachtauto's halen de mensen van heinde en ver, en elk ontvangt er zijn eigen zegen. En daarmee schijnt het verhaal uit te zijn.

In het nieuwtestamentische decor echter zijn alle gaven betrokken op de stichting van de gemeente (1 Cor. 14:12-26), tot welzijn van allen zijn dat een gave brengt is volledig ondergeschikt aan de opbouw van de gemeente. De vraag is bij de gaven niet: wat heb ik eraan, maar wat heeft de gemeente eraan? De brieven van Paulus geven geen relaas van individuele wederwaardigheden onder impuls van de Heilige Geest maar een beeld van gemeenten van de Heer waarin de Geest door middel van verscheiden gaven werkt. De accenten liggen in de Bijbel toch wel bevestigend anders.

De vraag wordt dus een beetje nauwer getrokken: wat mogen we met elkaar verwachten in de kerk aan gaven? Het boek dat ons bezig houdt, is nogal voorzichtig. Het komt nergens tot uitsproken dat waar de gaven van genezing en profetie ontbreken, het geloofspeil is weggezaakt tot onder het Bijbels peil. Toch krijgen we doordat tenminste 95% van het verhaal aan genezingen en uitdrijvingen en profetieën gewijd is, wel de stellige indruk dat van de gelovigen thans niet anders verwacht mag worden dan dat deze gaven overvloedig aanwezig zijn. Deze gaven. Van genezing en profetie. Van de gaven van het spreken met wijsheid, het spreken met kennis, het onderscheiden van geesten wordt verder met nauwelijks geen woord gerept.

Van de verwachting van deze specifieke gaven als een Bijbels moeten komt men licht tot het syllogisme waarvan ook Ds Van Stelten het slachtoffer werd en dat hij met klem voorstond. Dat ziet er ongeveer zo uit:

- waar de Heere werkt door Zijn Geest gebeuren wonderdaden getuige het N.T.
- in ons zendingswerk zien we die wonderen niet.
- de Heere werkt dus bij ons niet door Zijn Geest.

Het is duidelijk dat we hier niet met

Vervolg op pag. 52 - onderaan

Jaarvergadering „Opbouw”

Wilt U
even noteren:

Datum: 18 maart 1978, 10.00 uur.
Plaats: Jeruzalemkkerk, Utrecht.
Thema: De Charismatische Beweging.
Spreker: Ds H. Smit van Barendrecht.
Koffie en broodjes: worden U graag aangeboden.
Kleine kinderen: Crèche beschikbaar.

Gereformeerd Kerkboek?

inleiding

n.a.v. „Gereformeerd Kerkboek”
i.o.v. Gen. Syn. Kampen-1975
uitg. Boersma, Enschede

Van vrijgemaakte — en dan z.g. binnenverbandse — zijde werd een nieuw kerkboek uitgegeven. Een proefbundel. Het heet „Gereformeerd Kerkboek” en de pretentie doet u even uw mond sluiten. De pretentie namelijk, dat niet alleen een mens, dat niet alleen een kerk, dat niet alleen een groep kerken — maar dat ook een *boek* gereformeerd kan heten. Deze pretentie wordt alleen overtroffen door een in 1971 uitgegeven boekje, waarover wij destijds gezwegen hebben: „Het Bijbels Psalmboek” — niet meer en niet minder. Dat was een particuliere uitgave van iemand, die het Nederlands niet geheel meester was. Maar wanneer deputaten van de GS Kampen-1975 der (binnenverbandse vrijgemaakte) Gereformeerde Kerken in Nederland een proeve van een kerkboek uitgeven, mocht iets meer bescheidenheid een sierraad heten. Er zijn meer gereformeerde kerken in Nederland. Er zijn meer boeken, die tot dienst van deze kerken bedoeld zijn.

Wanneer we het voorwoord lezen zien we, dat de pretentie aanvankelijk zo bedoeld is als de titel uitdrukt. Men spreekt namelijk van „het” gereformeerde kerkboek. Gelukkig wordt even later ook over „een” gereformeerd kerkboek gesproken. Tenslotte zelfs over „dit” gereformeerde kerkboek. Er blijft dus hoop op beter.

En beter zal het wel moeten zijn, wil het een eeuw verduren. We zeggen dit meteen maar hardop en gaan dat nader aantonen. Niet omdat wij niet vrijgemaakt-binnen-verbands-gereformeerd zijn. Noch ook omdat onze thuiskerk, ondanks al haar eerlijke pogingen, buiten dit verband is gestoten. Maar omdat (zoals deputaten hun GS Rotterdam-Delfshaven naspreken): „aan een goede psalmberijming hoge eisen dienen te worden gesteld”. Aan die eisen, zo moeten wij aantonen, zijn deputaten bepaald niet toegekomen.

—o—

Het Gereformeerd Kerkboek (hierna GKb) is nog maar voorlopig. Een komende GS-1981 zal het gecompleteerde en mogelijk gecorrigeerde kerkboek definitief maken. Een deel ervan is al kerkelijk vastgesteld: de Catechismus en enkele formulieren in nieuwe lezing; ook een alternatieve orde van dienst is aangenomen; bovendien is de bundel Enige Gezangen gewijzigd en gebracht

tot een totaal van 36, waarbij de geloofsbelijdenis in drievoud. Men denkt het boek te zijner tijd aan te vullen met de ontbrekende formulieren en de Dordtse Leerregels in nieuwe lezing. Overwogen wordt mede, de kerkenorde in dit kerkboek op te nemen (!).

De richtlijnen voor de psalmberijming, gegeven door genoemde synode van R'dam-D'haven, luiden: a) zij moet schriftgetrouw zijn; hierbij dient steeds voor ogen te staan dat de psalmen verbondslieederen zijn; b) zij moet tekstgetrouw zijn: zij moet de tekst der onberijmde psalmen op de voet volgen; c) zij moet in hedendaags Nederlands worden gedicht; d) zij dient goed en vlot zingbaar te zijn. In deze regels kunnen wij ons geheel vinden; we herkennen er onze eigen woorden in.

Deze bundel is geen oorspronkelijk werk van deputaten. Deze bundel is (precies als de verfoeide berijming uit 1773) een selectie uit een aantal aangeboden berijmingen. Al tijdens het gebruik van Datheen's berijming, van 1566 tot 1773, zijn er vele nieuwe berijmingen gemaakt. Datheen had daar reden toe gegeven: niet alleen omdat zijn in anderhalf jaar vervaardigde vertaling van de Geneefse berijming uit kreupelrijm bestond, dat bij de Geneefse melodieën in genen dele paste; niet alleen omdat zijn Nederlands zelfs voor toenmalige oren onbeschaafd en plat was; maar vooral omdat hij zelf op de onvolkomenheid van zijn „inderhaast afgedrongen vrucht” wees en op beter hoopte.

Na hem zijn er 30-40 psalmberijmingen ontstaan, waarvan alleen die van Marnix van Sint Aldegonde kerkelijk aanvaard (maar nooit ingevoerd) is geweest. Toen dan ook de staten-generaal ten verzoeken van de gereformeerde kerken berijmingsdeputaten aanstelden, konden zij in 1773/4 een bundel uitgeven, die uit tenminste drie andere berijmingen was geselecteerd: die van het dichtgenootschap Laus Deo Salus Populo, die van Johannes Eusebius Voet (het leeuwendeel) en die van Hendrik Ghijsen, welke laatste al weer een selectiebundel uit 16 andere had samengesteld. Geen wonder dat er veel aan mankeerde; onder meer homogeniteit en stijlbegrip, kwaliteiten zoals wij terecht van kerkelijke zang vragen.

Zo zijn er sedert de eeuwwisseling — sedert dr A. Kuyper en ds J. W. Gunst op de noodzaak van psalmvernieuwing wezen, eveneens vele pogingen ondernomen. Het boekje, waarover we vandaag spreken, is evenzeer een selectiebundel. Het toont dan ook de verschijnselen van gebrekkige samenhang, uiteenlopende kwaliteiten, onvoldoend stijlbegrip. Het bewijs van deze bewering behoeft nauwelijks geleverd te worden: na de eerste openbare kritiek op het voorlopige rapport zijn er al zoveel wijzigingen aangebracht, zijn de inbreng-quota der medewerkers zozeer gewijzigd, dat deputaten erkenden, niet zeker van hun zaak te zijn. Dat kunnen ze bij het verschijnen van de proefbundel evenmin.

Een der medewerkers, P. Mijderwijk te Haarlem, heeft dat in „Organist en Eredienst” van dec. 1976 eerlijk toegegeven: in zijn en in anderer aandeel zijn door deputaten wijzigingen aangebracht, waarmee hij het niet eens is. Ook zegt hij: „de berijmers hebben los van elkaar gewerkt; ze hebben elkaar niet kunnen critiseren en inspireren”, hetgeen hij betreurt. Hij had dan ook meermalen op contact aangedrongen en wilde dit blijven doen. Hij erkent dat het concept qua stijl nog geen eenheid is geworden. Maar hij roept verwijfeld uit: „Toch heeft een berijming, die telkens het beste uitkiest, haar voordelen. Is de berijming van 1773 niet op dezelfde wijze tot stand geko-

Vervolg van pag 51

Zending en opwekkingsbeweging

een interessante theoretische vraagstelling te maken hebben maar dat deze zaak de praktijk van het zendingswerk raakt in elk gesprek en huisbezoek, in preek en opleiding. Het raakt de kerkgeschiedenis ook. Wanneer het syllogisme juist is heeft het Reformatorisch Christendom van West-Europa er eeuwenlang naast gezeten, was het niet aangesloten op de golfengte van de Heilige Geest. Die was dan wel te vinden op de rand van en naast de kerk waar we abusievelijk altijd het woord 'secte' hebben gebruikt.

Hoe lezen we de Bijbel?

Aan vrijwel alle opwekkingsbewegingen in de wereld gaat een hernieuwde uitstorting van de Heilige Geest vooraf. Zo ook bij die van Erlo Stegen. En zoals immer wordt ook de noodzaak van zo'n hernieuwde uitstorting beklemtoond. Nu ontkennen we weer niet dat de Heilige Geest zich krachtadig kan manifesteren. We nemen ook graag aan dat de Heilige Geest werkt in Sizabantu. Maar men noemt dat geen uitstorting van de Heilige Geest. Men leze de Bijbel niet naar wat onder ons plaatsvindt, maar dat wat onder ons plaatsvindt worde door de Bijbel beoordeeld. Al te dikwijls raakte de ervaring op drift, en moest de Bijbel erachteraan gezet worden niet om haar terug te halen of te corrigeren, maar om haar te legaliseren. De dood, opstanding en hemelvaart

van de Here Jezus zijn zo nauw aan elkaar verbonden met de uitstorting van de Heilige Geest dat we niet anders kunnen ontdekken dan een uniek complex van onherhaalbare gebeurtenissen. Evenmin als Bethlehem herhaalbaar is (we proberen het wat zieligjes wel te herhalen met Kerstmis), en de hemelvaart, is de uitstorting van de Heilige Geest herhaalbaar. Bekend zijn de vele Bijbelwoorden die toch wel duidelijk afwijzen de noodzaak van ieders eigen Pinksteren. Ik noem alleen de brief aan Titus die in dit verband weinig gehoord wordt. Wanneer Paulus Titus eraan herinnerd heeft dat hij altijd maar weer de vernieuwing door de Heilige Geest moet prediken, zegt hij er meteen bij: die Heilige Geest is er, bij ons, want die heeft Christus rijkelijk uitgestort „over ons” (3:6). Noch Paulus, noch Titus zijn erbij geweest in Jeruzalem. Toch zegt Pau-

lus: over ons; de gemeente die toen werd gefundeerd, en waartoe jij en ik behoren, Titus, heeft de Heilige Geest ontvangen.

Zo dikwijls wordt gewezen op de zogenaamde nieuwe uitstortingen in Handelingen 8, 10 en 19. De eerste vraag is: hoe lezen we het boek Handelingen? Slechts wie het leest als een verzameling van min of meer willekeurige voorbeelden van christelijke vroomheid en praktijk, kan tot conclusies komen van de noodzaak van een herhaling van Pinksteren. Maar het boek is het document van de gang van Christus' Evangelie van Israël naar de heidenen in verschillende vooraf aangekondigde golfbewegingen. Bij elke nieuwe golfslag is een nieuwe krachtige manifestatie van de Geest. In de pas verschenen referatenbundel van de Gereformeerd Oesumenische Synode — „The Holy Spirit down to Earth” merkt Prof.

men?" — En dat begrijpen we nu niet. Want wel is de berijming-1773 op dezelfde ongelukkige wijze tot stand gekomen — maar we hebben daar nooit enig voordeel in gezien. De keuze van het minstberoerde is nog niet de keus van het beste. Toen aan ons, nadat wij destijds een studie over de voorhanden psalmberijmingen hadden gepubliceerd, gevraagd werd de redactie van een selectiebundel op ons te nemen, hebben we dan ook hartgrondig nee geantwoord. En in het werk van de groep, waarin P. Mijderwijk zijn arbeid verrichtte, hebben wij aanvankelijk op verzoek deelgenomen; maar om, na gesterkt te zijn in onze overtuiging dat wij er zo nimmer komen, daarvan broederlijk maar welbewust afscheid te nemen. Een goede psalmberijming is geen product van huisvlijt — maar van bloed, zweet en tranen. Van dichterschap en gebed.

—o—

Welk materiaal was aanwezig, toen deputaten hun arbeid begonnen?

1 Aanwezig was allereerst de complete berijming van ds H. Hasper uit 1936. Ds Hasper, aanvankelijk gereformeerd predikant, was via het Hersteld Verband in de Ned. Hervormde Kerk geëmeriteerd. De Stichting tot verbetering van het psalmgezag in de Gereformeerde Kerken (waarin schrijver dezes jarenlang een werkzaam aandeel had, evenzeer als in haar Muziekcommissie) heeft in overleg met ds Hasper die bundel zodanig gecorrigeerd, dat deze in 1949 door de (synodale) G.K. aanvaard werd als bruikbaar voor haar erediensten.

Gezegd moet worden, dat Hasper's werk in de Ned. Hervormde Kerk steeds op aversie is gestuit. Bovendien hebben de G. Kerken zijn werk, hoewel aanvaard, nooit algemeen ingevoerd. Toen vorige deputaatschappen uit de vrijgemaakte G.K. trachtten een deel van zijn bundel te gebruiken, stuitte dat op Hasper's hardnekkig veto. Zijn bundel, hoewel voor wijzigingen vatbaar, was alles of niets. Toen Hasper echter in 1971 toestemde tot een gedeeltelijk gebruik, konden deputaten een selectie van 58 psalmen in hun proefbundel opnemen.

2 Dan was er de complete bundel Psalmen en Lofzangen van ds L. W. Muns, in leven syn. Geref. predikant te Utrecht. Evenals ds Hasper had ds Muns zijn berijming uit het Hebreeuws vertaald, waardoor hij veel dichters bij de Schrift stond dan Datheen. Bovendien is zijn Nederlands, hoewel pastoraal, modern en aannemelijk. Van hem zijn 45 berijmingen opgenomen in de proefbundel.

3 De derde complete berijming was van de (syn. Geref.) neerlandicus en organist drs Joh. Luykenaar Francken uit Rotterdam. Zijn Nederlands laat natuurlijk niets te wensen over, dan dat het beter de oudere dan de jongere generatie toespreekt. Als organist heeft hij de psalmen zingende berijmd. Van zijn bundel vindt u er zes in het Gereformeerd Kerkboek.

4 Dan moet genoemd worden de bekende bundel uit 1773, die als uitgangspunt voor een allergrondigste correctie kon worden gebruikt; die dan ook door sommigen gebruikt is.

5 Vooral moet genoemd worden de Interkerkelijke Psalmberijming (IKB), die is opgenomen in het Liedboek voor de Kerken. Deze berijming, eigenlijk opgezet in Hervormde kring, heeft medewerking van verscheidene andere

kerkengroepen verkregen, ook van vrijgemaakte zijde. Dit werk, dat op verreweg de meeste psalmzingerende Nederlanders mag rekenen, is door de vrijgemaakte (binnenverbandse) deputaten niet in zijn geheel aanvaard; en mocht niet gedeeltelijk worden overgenomen.

6 De Haarlemse groep, waarin P. Mijderwijk, leverde in totaal 19 psalmen. Deze zijn behalve van de genoemde, van J. Klein Fzn en van Johan de Weve (J. D. W. Velkamp). Tenslotte zijn er 9 psalmen van wijlen ds G. A. Hoekstra van Utrecht opgenomen, een van Adriaan van Boven (W. v.d. Kamp, Canada), drie van ds J. J. de Vries en 9 van ds D. K. Wielenga JDzn. En blijmoedig ondertekenen deputaten hun verklaring: „al deze geselecteerde berijmingen voldoen, naar het oordeel van de Kamper synode, aan de voorwaarden, gesteld door de synode van R'dam-D'haven.”

—o—

Een psalm bestaat uit een tekst en een melodie. Dit is een onweerlegbare waarheid, om met de Schoolmeester te spreken. Het oorspronkelijke woord (mizmoor) is zelfs „zang met snarenspeel” en niemand vertaalde het woord „psalm” zo goed als Vondel, die van „Harpsangen” sprak. Nu de muziekinstrumenten even buiten beschouwing latende, willen we constateren: een psalm is een gezongen vers, een lied. Bij een psalmberijming hebben we dus met teksten en met melodieën te maken. Met beide. Het weglaten van een van beide doet het woord psalm vervallen.

Wanneer we deze psalmberijming onder ogen krijgen, kunnen we niet anders dan de teksten en de melodieën — elk afzonderlijk en gezamenlijk — te bezien, te beluisteren. Over de andere onderdelen, die van dit psalmboek een kerkboek maken, kunnen we misschien apart spreken. Voor het ogenblik bepalen we ons echter tot de psalmen.

We doen dat op grond van enige ervaring op het punt van psalmberijmen. Niet alleen als bestuurder van een organistenvereniging daar nauw bij betrokken geweest, als lid van de Stichting Psalmgezag voornoemd, als lid van haar Muziekcommissie, als startmotortje *) voor het eerste psalmdeputaatschap onzer kerken in 1949, als psalmdeputaat onzer kerken van 1949 tot 1964 en opsteller van hun rapport voor de GS-1958, als schrijver van een boek over de ontwikkeling van een Calvinistische kerkmuziek en als schrijver van tientallen artikelen over dit onderwerp, gevoelen we ons nauw bij deze zaak betrokken.

Toch willen we geen persoonlijke critiek geven op het thans bereikte resultaat — waaraan wij, tengevolge van de reeds voor 1964 begonnen zuiveringsacties, geen deel hebben kunnen bijdragen. Daarom willen we in een volgend artikel aan dr C. Rijnsdorp het woord geven, die — puttende uit een respectabele ervaring op dit gebied en tevens puttende uit een respectabele kennis van de Nederlandse taal — hierin meer gezag kan doen gelden.

*) Startmotortje, zeiden wij. Wie zich wel eens afvroeg: hoe al die kerken, classes en personen, de zaak van de psalmberijming *gelijktijdig en in vrijwel gelijke bewoordingen* ter synode van Amersfoort-1949 aan de orde stelden, die wete dat het concept van al die brieven aan een schrijfmachine te Nunspeet is ontsproten. Die schrijfmachine had vooraf overleg gepleegd met Prof. dr K. Schilder en Prof. C. Veenhof.

Richard B. Gaffin op in zijn lezing: „The Holy Spirit and Charismatic Gifts” dat in geen van de omstreken passages van Handelingen het focus valt op de ondervinding van de individuele gelovigen. De gebeurtenissen van Handelingen 8 vinden hun betekenis in het feit dat *Samaria* het Woord van God ontvangen had. En wat in Cornelius' familie gebeurde, was betekenisvol omdat nu *heidonen* voor het eerst het Woord van God aanvaardden.

Wat het op het eerste gezicht moeilijke verhaal betreft van Handeling 19 waar we — zo lijkt het — gelovige mannen ontmoeten die de gave van de Heilige Geest nog tekort kwamen, daar moeten we weer in bedelingen denken. Die mannen-broeders waren nog niet verder gekomen dan de doop van Johannes. Ze stonden nog op vóórchristelijk-oudtesta-

mentisch niveau. Wat zij ontvangen hadden was niet een Christelijke doop minus de Heilige Geest maar een vóórchristelijke doop. Naar het puntige commentaar van Calvijn was wat zij tekort kwamen niet inlichting over de Heilige Geest maar prediking van het Evangelie van Christus.

Wat ons van vele broeders van opwekkingsbewegingen scheidt is niet een andere verklaring van enkele teksten maar de hermeneutische vraag hoe we de Bijbel lezen.

Deze vraag geldt ook ten aanzien van de gaven van de Geest zoals we daarover lezen in de brieven. Zijn dat altijd noodzakelijkerwijze op gelijke wijze en van dezelfde intensiteit aanwezige werkingen van de Geest van Christus? Is de Bijbel een rimpeloos boek van Parmenidiaanse onbeweegelijkheid, of moeten we bij het lezen ervan rekening houden met verschillende geleidingen?

J. MEULINK — ENSCHEDE

C.D.A. - R.P.F.

Inleidende opmerkingen

Pas na enige aarzeling ben ik met het schrijven van onderstaand artikel begonnen. Het is wat riskant in een blad als Opbouw te schrijven over verschillen tussen C.D.A. en R.P.F. Het zou niet verstandig zijn, wanneer Opbouw zich opwierp als een blad voor het C.D.A. of de R.P.F. of voor welke partij ook.

Vaak bereiken mij verzoeken om eens

kritisch te schrijven over deze of gene partij, of ook wel om mij te verantwoorden, waarom ik lid van de A.R.P. ben. Persoonlijk meen ik, dat dergelijke discussies weinig bevorderlijk zijn voor de opbouw van het gereformeerde leven.

De bedoeling van dit artikel is dan ook meer om er op te wijzen, dat bij alle verschillen, die er tussen C.D.A. en R.P.F. zijn, ook punten van overeenkomst bestaan.

Al streef ik naar objectiviteit, ik realiseer mij, dat ik nu eenmaal niet uit mijn A.R.-huid kan kruipen. Zij, die het R.P.F. zijn toegedaan mogen van mij aannemen, dat ik mij toch beschouw als hun vriend, die hun feilen wil tonen.

De grondslag van de R.P.F.

De aanleiding voor dit artikel was een beschouwing, die ik een tijdje geleden las in Koers over „Reformatische politiek” van ds J. H. Velema.

In art. 2 van de statuten van de R.P.F. lezen we, dat de R.P.F. als enige norm voor haar politieke denken en handelen het onfeilbare en gezaghebbende Woord van God, zoals ten aanzien daarvan ook beleden wordt in de 3 Formulieren van Enigheid, aanvaardt.

Wat betekent het, dat hier naast de Bijbel ook de confessie genoemd wordt?

De R.P.F., zo schreef ds Velema, is een christelijke partij, maar dan ook overeenkomstig de gereformeerde belijdenis. De belijdenis ziet hij als een samenvatting van het Woord van God, zodat Schrift en belijdenis niet losgemaakt kunnen worden.

Ik meen, dat hier al een kritische opmerking op zijn plaats is.

Wanneer de belijdenis een samenvatting zou zijn van de Bijbel, dan zouden ze identiek zijn.

Dat komt me nog al aanvechtbaar voor. Ik meen, dat prof. H. Bavinck het juist formuleert in zijn „Gereformeerde Dogmatiek” (dl. I, blz. 5): „De confessie formuleert lang niet de ganse inhoud van het christelijk geloof. Zij neemt gewoonlijk slechts op wat binnen of buiten haar bestrijding heeft gevonden.”

In een volgende zin zegt ds Velema het ook weer wat anders.

„Reformatische politiek is politiek naar het Woord van God, samengevat en verklaard in en naar de gereformeerde belijdenisgeschriften.”

Volgens deze omschrijving verricht de belijdenis dus ook de functie van verklaring van de H. Schrift.

Keert ds Velema hier de orde niet om? Want wat betekent deze uitspraak?

Als iets ons in de Schrift niet duidelijk is, dan slaan we de belijdenis op om te zien wat de Schrift bedoelt.

Maar het is juist andersom. We moeten de belijdenis lezen bij het licht van de Schrift.

De Schrift is Gods Woord en de belijdenis is een menselijke weergave van wat we op grond van Gods Woord geloven.

De grondslag van het C.D.A.

Ds Velema meent, dat de grote partijen zich tevreden stellen met „evangelische politiek”, politiek geïnspireerd door het Evangelie. Daarbij is geen sprake van het Evangelie als duidelijke grondslag voor de politiek. Daar ds Velema over het C.D.A. schrijft, neem ik aan, dat hij met de grote christelijke partijen het C.D.A.

bedoelt, de federatie van de drie grote christelijke partijen.

Het is te begrijpen, dat ds Velema op grond van uitspraken van bepaalde C.D.A.-leden tot deze conclusie komt, maar de grondslag van het C.D.A. is gelukkig toch een andere. In art. 2 van de statuten van het C.D.A. lezen we immers:

„Het C.D.A. aanvaardt het Evangelie als richtsnoer voor het politieke handelen.”

Een noot eronder vermeldt, dat onder Evangelie de hele Bijbel wordt verstaan.

Het C.D.A. heeft dus als norm (dat is hetzelfde als richtsnoer) de Bijbel. Daartegenover heeft de R.P.F. als enige norm de Bijbel en de confessie. Hierbij valt op, dat de R.P.F. spreekt over enige norm, terwijl dat bij het C.D.A. ontbreekt.

Met name van de kant van de ARJOS is getracht ook in de C.D.A.-statuten op te nemen, dat de Bijbel de enige norm is. Helaas is dat mislukt.

De formele betekenis van de grondslag

Wat is nu de formele betekenis van deze grondslag?

Bij het C.D.A. was dat een moeilijk punt.

Het C.D.A. zelf heeft het Evangelie als richtsnoer genomen en heeft op die basis ook haar program gemaakt. Zij echter, die dat program onderschrijven, kunnen meedoen zonder dat men hem of haar naar hun persoonlijke geloofs en levensovertuiging vraagt.

Alldus mr. Van Agt in een vraaggesprek voor de radio.

Dit betekent, dat het C.D.A. in zekere zin een open partij is.

Hoe functioneert nu de grondslag bij de R.P.F.?

We geven weer ds Velema het woord: „Moet van ieder die lid wenst te worden van zo'n partij persoonlijke instemming met de belijdenisgeschriften worden gevraagd? Zo is het wel verdedigd.

Zou dat gebeuren dan gaat een politieke partij als kerk fungeren.

Dat kan noch mag de bedoeling zijn.

Ieder die lid wordt van een reformatische politieke partij weet, dat deze partij, die hij wil steunen, in overeenstemming met de gereformeerde belijdenis pretendeert op te treden. En als lid mag hij niets doen in politiek opzicht dat met die belijdenis in strijd is.”

Maar is daarmee de R.P.F. toch ook niet in zekere zin een open partij geworden?

Wreekt zich hier niet het feit, dat men voor een politieke partij een kerkelijke belijdenis in zijn totaliteit als grondslag opneemt?

Het lijkt me juist, dat de R.P.F., in tegenstelling met het G.P.V. de keus voor het kerkverband niet beslissend heeft gemaakt voor het lidmaatschap van een politieke partij. Is het dan consequent om dan wel een kerkelijke belijdenis mede als grondslag te nemen, waarbij dan weer geen persoonlijke instemming met die belijdenis gevraagd wordt?

Persoonlijk meen ik, dat de regel, die in de A.R.P. gevolgd wordt, nl. dat leden van de A.R.P. worden geacht door hun lidmaatschap in te stemmen met de grondslag, het doel en de middelen van de partij, het beste is. Wil men daarnaast een belijdenis, en dat lijkt me een juist verlangen, zou dan een belijdenis, toegespitst op de politiek, niet beter zijn?

Deze mis ik echter zowel bij het C.D.A. als bij de R.P.F.

Conclusie

De conclusie moet zijn, dat er tussen de federatie der grote christelijke partijen, het C.D.A., en de jongste federatieve spruit onder de christelijke partijen, de R.P.F., met name wat de formele betekenis van de grondslag betreft, nog al punten van overeenstemming zijn.

Daarbij realiseer ik me wel, dat hiermede een andere belangrijke vraag nog niet is beantwoord, nl. de vraag

in hoever deze grondslagen nu ook werkelijk functioneren.

Daar zijn uiteraard nog veel meer punten van verschil.

Het leek me echter nuttig in deze tijd, nu men de verschillen zo graag uitspint, ook eens op punten van overeenkomst te wijzen.

C. VEENHOF — KAMPEN

Perssschouw

Het „Ikon”

Zoals men weet verzorgt het „Ikon” namens protestantse kerken in ons land radio- en televisieuitzendingen.

De zendtijd die het „Ikon” vult is AAN DE KERKEN gegeven!

Die zijn er „baas” over.

De duur van die zendtijd is niet afhankelijk van het aantal luisteraars, zoals dat bij de omroepverenigingen het geval is.

Het „Ikon” mag die zendtijd „vullen” maar de KERKEN, o.a. de Gereformeerde Kerken, zijn ten volle verantwoordelijk voor wat het „Ikon” de lucht instuurt.

„Ikon” trakteert nu gedurende enkele weken de luisteraars op een show die tot titel heeft „Geloof, hoop en liefde”.

Die titel heeft niets te maken met het slot van 1 Kor. 13! Nee, het gaat er om echtparen die men voor de camera kan krijgen er toe te brengen o.a. over hun meest intieme liefdeservaringen te spreken en dan wel echtparen die sociaal als „Jan Modaal” worden getypeerd.

Prof. Velema schreef onder het opschrift „Televisie-show verandert feiten in normen” in het Reformatorisch Dagblad, een uitstekend artikel over dit „Ikon”-produkt.

Ik zal een paar fragmenten daaruit overnemen.

Hier is het eerste:

Het eerste echtpaar was zeer openhartig in de manier waarop het over zijn huweliksleven sprak. Het tweede echtpaar bleek te bestaan uit drie mensen. Ik moet het zo wel formuleren. Een man vergezeld van zijn vrouw, én vergezeld van een dame, die hij ook als zijn vrouw beschouwde. De „wettige” echtgenote wist van deze relatie alles af, omdat deze drie mensen in hetzelfde huis wonen en gedrieën één slaapkamer delen. Over alles wat daar voorvalt en hoe elk van de drie partners dat beleeft, werd uitvoerig gediscussieerd.

Het derde echtpaar had al evenmin behoefte om iets achter te houden. De vrouw vertelde rustig, dat ze graag met andere mannen „vrijde”, om dan te beter met haar eigen man te kunnen omgaan. Zo summier mogelijk heb ik de strekking van de beide laatste gesprekken weergegeven. Met tegenzin. Tegelijk ook omdat hier wat van gezegd moet worden.

De redactie

De plaats van de vrouw in de gemeente

In de loop van het vorige jaar hebben verschillende scribenten geschreven over het onderwerp „De plaats van de vrouw in de gemeente”.

Ons is gebleken dat er behoefte bestaat aan bundeling van deze artikelen in een brochure. Aan deze behoefte komen wij graag tegemoet.

Deze brochure (32 pagina's) is nu verschenen met daarin de artikelen van Rev. Don. Codling, Dr D. Holwerda, Ds G. Janssen en Drs H. de Jong. U kunt deze brochure bestellen door overmaking van de prijs volgens onderstaande tabel naar postrekening 404945 t.n.v. penningmeester Geref. Persvereniging, Heemstede, met daarbij de vermelding van het aantal gewenste exemplaren.

De prijzen inclusief verzendkosten zijn:

1 exemplaar	f 3,50
5 of meer exemplaren	f 3,25 per exemplaar
10 exemplaren of meer	f 3,— per exemplaar
25 of meer exemplaren	f 2,75 par exemplaar

Wat willen de makers van dit programma — Wim Neijman en Anita van Ommen — met deze uitzending bereiken? Ik vermoed dat ik het zo mag zeggen: alles wat onder de mensen leeft, moet aan de mensen getoond worden. Ook deze kant van seksuele omgang moet aan kijkers worden voorgehouden. Deze mensen hebben vrijuit gesproken over hun opvattingen en praktijken.

Ten aanzien van de bedoelingen dit exhibitionisme citeert prof. Velema Wim Neijman en geeft dan een commentaar op diens woorden: Hier volgt het:

„Ik betreur het dat we met het uitzenden van al die gesprekken bij sommige mensen het odium op ons laden dat we ook alles goedkeuren wat er gezegd wordt. Dat is beslist niet waar. Wij willen met deze serie, en dat is voor mij heel essentieel, geen waarde-oordelen geven”.

Dat weten we dan. Geen waardeoordeelen. Is dat mogelijk? Kan een mens in dit leven handelen zonder dat hij zich over waarden uitsprekt? Kan hij „neutraal” leven en handelen? Dat lijkt me onmogelijk.

De programmamakers zeggen: Dat komt voor in Nederland. Inderdaad, maar heb je dan niet recht en plicht om over datgene wat voorkomt ook iets te zeggen? Heeft men als kerkelijke zendgemachtigde zeker niet die plicht? De vraag stellen is haar beantwoorden. Aan het begin van het gesprek in Elsevier heeft Wim Neijman gezegd: „Omdat we als kerkelijke zendgemachtigde niet direct afhankelijk zijn van kijkcijfers, kunnen we ons bepalen tot wat we werkelijk willen, en dat zo zuiver mogelijk naar buiten brengen”. De programmamakers willen dus kennelijk wel iets. Ze willen dat zelfs „werkelijk”, en willen dat zo zuiver mogelijk naar buiten brengen.

Wie hun dan vraagt: wat wilt ge nu eigenlijk, krijgt ten antwoord: feiten weergeven, zonder beoordeling, zonder commentaar. De mensen laten zien wat er gebeurt, hoe er gedacht wordt en hoe er — op seksueel gebied — gehandeld wordt.

Dat alleen en niets meer. Ieder moet maar zien wat hij ermee doet.

Prof. Velema confronteert dan dit weerzinwekkend gedoe met het Evangelie. Hij schrijft:

Stel u eens voor dat het Evangelie vanuit deze opzet geschreven was? Wat zou dan het resultaat geweest zijn? Dat er geen Evangelie gekomen was. Dan zou de zonde en het leven in de zonde onder de mens gepropageerd zijn. Stel u eens voor dat Paulus met zijn prediking zo te werk gegaan was. Zou er dan een kerk ontstaan zijn? Het lijkt me dat die vraag ontkennend beantwoord moet worden.

Heeft het Evangelie dan niets met de werkelijkheid te maken? Gaat het Evangelie aan het gewone leven voorbij? Staat het Evangelie buiten de werkelijkheid? Een leugenaar is wie het zou zeggen. Immers, er is geen boek denkbaar waarin de werkelijkheid met al haar ellende directer, eerlijker en duidelijker beschreven wordt dan de Bijbel. Doch de werkelijkheid wordt erin beschreven onder een bepaalde belichting. Men kan zeggen: de werkelijkheid wordt er als zondige werkelijkheid beschreven. Dat is juist, doch niet de hele waarheid. De hele waarheid is dat de zondige, verdorven en ellendige werkelijkheid in de Bijbel beschreven wordt met het oog

op de verlossing die Christus brengt. De reddende en bevrijdende kracht van Christus straalt boven de bittere werkelijkheid van een zondig leven. De Bijbel is zo reëel, omdat ze van de diepte en de ernst van zonde en ellende weet. De Bijbel weet ook, en ik zou bijna zeggen: nog meer, van de genade van de verlossing.

Wat de kijkers in deze uitzending geboden was, aldus prof. Velema, één stuk ellende. Ik citeer uit zijn artikel nog het volgende fragment:

Nu nog even terug naar het programma van vrijdagavond. Wat bood dit de kijkers? Eén stuk ellende voor wat betreft de beide laatste gesprekken. Hoe bestaat het dat in de Nederlandse samenleving een programma over een man die leeft met twee vrouwen aan de kijkers vertoond wordt, zonder dat er een woord van gezegd wordt? Hoe bestaat het dat dit gebeurt in een uitzending die verzorgd wordt door of namens de kerken?

Zijn er in de kerken die voor de „Ikon” verantwoordelijk zijn dan geen krachten die de afbraak van de bijbelse moraal kunnen keren? Anders kan dit programma toch niet genoemd worden. Wie niet voor Mij is, zegt de Heere Jezus, is tegen Mij. Wie het niet opneemt voor de bijbelse huwelijksmoraal van liefde en trouw voor heel het leven, neemt het tegen die huwelijksmoraal op.

Dat is mijns inziens het enige wat van deze uitzending te zeggen valt: Hier wordt mensen voorgehouden hoe het allemaal kan; vrij op zicht. Kiest u zelf maar. Alsof het Evangelie aan de mens de keus laat. Alsof het Evangelie zegt: zie maar wat ge er van maken wilt. Het is eigenlijk allemaal hetzelfde. Als je er maar plezier in hebt. De feiten worden normen.

Beseft men dan niet, dat er geen neutrale informatieprogramma's bestaan? Het komt mij voor dat de duivel het meeste plezier heeft van die activiteiten die voorgeven neutraal te zijn, terwijl ze zijn moraal in de kaart spelen. Men heeft het tegenwoordig over een consumptie-mentaliteit. Men gebruikt dat woord consumptie ook in verband met seksualiteit. De werking van een dergelijke uitzending valt mijns inziens moeilijk anders te omschrijven dan als afbraak-mentaliteit.

In een volgende uitzending van deze „show” werden echtparen op onbeschaamde wijze ondervraagd over het al of niet krijgen van kinderen en alles wat daarmee samenhangt. Het was een weerzinwekkende belevenis dat alles te zien en te horen. Bovenal, op een enkele uitzondering na, één manifestatie van egoïsme, zowel wat het wel als het niet willen krijgen van kinderen betreft. Het was een uitzending die het ook „goed” zou „doen” in een VPRO of VARA of NVSH-uitzending.

Ik hoorde eens zeggen: dat het „Ikon” het „visitekaartje” van de kerken is voor de steeds groter wordende massa onkerkelijken in ons land. Het zou de moeite waard zijn na de gaan hoe deze massa dit „visitekaartje” bekijkt en waardeert.

Van de kerk en haar boodschap ziet zij er niets in. Dat is trouwens volgens de programmamakers ook niet de bedoeling. Maar wat zien ze er dan wel in? Hoe „komt” het bij hen „over”.

Een paar reacties er op kwamen mij onder ogen.

Nico Scheepmaker, een televisie-recensent van onderscheiden kranten kwam tot de conclusie dat deze show een „rariteitenkabinet” was! Dat wil zeggen de kerken vergasten de kijkers op een tentoonstelling van menselijke abnormaliteiten. Vroeger stonden er op de kermissen rariteitenkabinetten: Men kon er heel kleine, heel lange, heel dikke mensen en alle mogelijke andere „abnormaliteiten” bewonderen.

Een andere televisie-recensent, die van De Telegraaf, liet zich als volgt uit: „Als televisiekijker word je telkens maar weer onvoorbereid voor de leeuwen gegooid.

Neem nu die „Geloof, Hoop en Liefde Show” eens. Als er ooit een „sleutelgat”-programma op het scherm is vertoond, dan is het toch wel deze „show”, waarin Wim Neijman gulzig zit te spitten in de menselijke ziel. Daarbij vergeleken is Henk van der Meijden een verlegen zieleherder. En wat mij nog het meest verbaast is de openhartige wijze, waarop Neijman's gesprekspartners totale uitverkoop houden van hun diepste gevoelens. Het voyeurs-instinct wordt hier bijkans schaamteloos bevredigd. Van-

daar, zullen we maar zeggen, het succes van dit programma.”

☆☆☆

Als je je de inhoud van deze uitzendingen en de reacties daarop goed realiseert vraag je je af: Hoe lang zullen de kerken dulden dat op deze wijze haar *opdracht* — die ook haar *eer* is! — wordt geschandaliseerd.

Ontmoetingsdag in de IJsselhal Zwolle

Zaterdag 22 april 1978 D.V.

Apart programma
voor de kinderen.

Crèche voor de
baby's.

Reserveer die dag!

Nadere berichten
volgen.

De Gereformeerde Sociale Akademie "de Vijverberg" te Ede

uitgaande van de Stichting ter Bevordering van
Gereformeerd Sociaal Pedagogisch Onderwijs

zoekt wegens uitbreiding met een nieuwe
afdeling opleiding Inrichtingswerk, per
1 augustus a.s. een

agoog of orthopedagoog (1e graads)

Kennis van en ervaring in het inrichtingswerk strekken tot aanbeveling.

Van de kandidaat wordt verwacht, dat hij of zij bereid is een deel van de taak te besteden aan opzet en organisatie van genoemde nieuwe afdeling.

Daarnaast is er opnieuw ruimte voor een

docent maatschappelijk werk

(full-time). Vereist: diploma V.O.

Voor deze functie hebben wij bijzondere belangstelling voor iemand met een goede kennis van de organisatie van het welzijnswerk.

Gegadigden moeten volledig kunnen instemmen met
Joel en grondslag van de akademie.

Nadere inlichtingen worden graag verstrekt door de
directie: drs. C. Verhoeff en ds. A. Romein, telefoon
(08380) 1.91.68.

Sollicitaties - zo spoedig mogelijk - te richten aan de
algemeen sekretaris van de stichting, de heer
W. Huizer, Postbus 9019, Dordrecht.

gereformeerde sociale akademie
de vijverberg te ede

kerknieuws

HAARLEMMERMEER-O.Z. — Scriba:
J. B. Rijkmans, Iepenlaan 10, De Kwakel, telefoon 02975 - 64661.

Door de grote toevloed van advertenties waren wij genoodzaakt om de rubriek „Kerknieuws” in te korten. In een volgend nummer hopen wij U weer een ruime hoeveelheid nieuws in deze rubriek aan te bieden.

WERFT

U OOK EENS

EEN NIEUWE ABONNEE!

op zondag 12 februari 1978
werd geboren
onze zoon johannes

jan

han & leny horsman-van den dool
bosboom toussaintplein 19, delft

De Raad van de Gereformeerde Kerk te Haren maakt met droefheid bekend het overlijden van broeder

KORNELIS MULDER

Wij zijn dankbaar dat hem de genade geschonken is in voorbeeldige trouw de kerk in het ambt van ouderling te mogen dienen.

Sterke de Here zijn vrouw in dit grote verlies.

Namens de kerkeraad:
E. E. Boonstra, praeses
B. J. Rigterink, scriba

Haren, 10 februari 1978

VERSCHEENEN :

I en II KONINGEN

door Ds. C. Vonk

440 bladzijden - Prijs f 44,—

Gaarna zenden wij U een volledig prospectus over de delen die in de reeks „De Voorzeide Leer” reeds verschenen zijn.

Liebeek & Hooijmeijer b.v.

SINGEL 55 - BARENDRECHT
POSTREKENING 216828

DEN HAM (Ov.)

Nog vakantiehuysjes vrij in rustig dorp aan de Overijsselse heuvelrug.

Tel. 05495 - 1617

PLAATS

UW FAMILIEBERICHTEN

IN DIT BLAD!

Voor al uw

handels- en familiedrukwerk - boeken en folders

is uw adres

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”

Nooitgedacht 3 - Zeist

PAASMUMMER 1978 PINKSTERNUMMER

Uw aandacht vragen wij voor het speciale EB-PAASNUMMER en traditiegetrouw, meteen voor het speciale EB-PINKSTERNUMMER

want

wanneer u Paasnummers van de EB bestelt boven het aantal dat u elke week al ontvangt, dan kunt u de helft van die extra bestelling aan Pinksternummers GRATIS krijgen.

't Is weer de EB - Het vertrouwde begrip!

Natuurlijk kunt u ook of alleen het Paasnummer of alleen het Pinksternummer bestellen. Maar de prijs behoeft geen bezwaar te zijn om én op Pasen én op Pinksteren Gods goede boodschap bij de mensen thuis te brengen. Want deze van steunkleur voorziene nummers kosten niet meer dan de gewone wekelijkse zwart/wit nummers: afhankelijk van het aantal wat u bestelt 28-12 cent per exemplaar. Deze prijzen zijn *inclusief* verzendkosten!

Om zeker te zijn van toezending, wilt u dan bestellen vóór 24 februari a.s. ? (Pasen valt dit jaar vroeg, nl. 25 en 26 maart.)

STICHTING ELISABETHBODE

POSTBUS 100
7240 AC LOCHEM
TEL. 05730 - 2770 ('s avonds 2526)

Redactieleden:

Ir. A. W. Biersteker; Drs H. de Jong; Mr. dr J. Meulink; D. W. L. Milo; Ds E. R. Postma

Adres van de Redactie:

Ds K. Muller, Riouwstraat 59, 1521 SC - Wormerveer
Tel. 075-282589.

Adres voor de rubriek Kerknieuws:

Ds O. Mooiweer, Volksparksingel 45, Enschede, tel. 053-310259

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”, Nooitgedacht 3, Zeist, tel. 03404 - 12452.
Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Abonnementenadministratie:

Kon. Wilhelminalaan 38, Leersum, tel. 03434-4288

Abonnementsprijs:

f 39,— per jaar of f 20,— per halfjaar.
Buitenland f 45,— per jaar of f 60,— per luchtpost.
Giro 40 49 45.

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 dec. eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 november.